

[18. 3.]

(Gewijzigd ontwerp van wet.)

VOORLOOPIG VERSLAG.

Het afdelingsonderzoek van het gewijzigd ontwerp van wet tot wijziging en aanvulling der wet van 7 Maart 1852 (*Staatsblad* n°. 48) tot regeling der gemeenschap door electromagnetische telegrafen, gewijzigd bij de wet van 3 December 1869 (*Staatsblad* n°. 200), heeft aanleiding gegeven tot de navolgende opmerkingen en beschouwingen.

§ 1. Algemeen verklaarde men, naar aanleiding van dit ontwerp van wet in geene wijdloopige beschouwingen te willen treden, maar zich hoofdzakelijk te bepalen tot verwijzing naar het Voorloopig Verslag, naar aanleiding van het eerst ingediend ontwerp in de zitting 1883/84 uitgebracht.

De bezwaren, in dat Verslag geopperd, achtte men door de aangebrachte wijzigingen geenszins weggenomen. Ofschon de Minister in den aanhef der Memorie van Toelichting en bij art. 1 verklaart, dat het ontwerp niet ten doel heeft de wet van 7 Maart 1852 toepasselijk te maken op de telephoon, de electricische verlichting en alle verbindingen door middel van electriciteit, zoo meenden toch velen, dat het doel van dit wetsontwerp, zooals het aan den voet van blad. 1 der eerste Memorie van Toelichting wordt medegedeeld, hoofdzakelijk is om de telephoon onder het bereik van de wet op de telegrafen te brengen. Dat telegraaf en telephoon, wat de wijze hunner werking betreft, op ééne lijn kunnen geplaatst worden, wilde men voorts tot op zekere hoogte toegeven, al wees men er op dat reeds het verschil in benaming — *verschrijver* en *verspreker* — schijnt aan te duiden, dat men hier met verschillende zaken te doen heeft. Doch de toepassing en inrichting van beide zijn zoo verschillend, dat vooral de bepalingen van artt. 3 en 4 der bestaande wet, geschreven voor de telegraaf, veel te ver reikende gevolgen zouden hebben, als zij van kracht verklaard worden voor de telephoon.

De verschillen tusschen de inrichting van telegrafie en telephonie zijn veelvuldig en belangrijk. In de bebouwde kommen der gemeenten b. v. wordt de telegraaflijn veelal onder den grond gelegd, de telephoonlijn daarentegen in den regel daarboven. Reeds daardoor veroorzaakt de telephoon meer last dan de telegraaf. Men zou dus wenschen, dat bepalingen werden gemaakt omtrent minima van hoogten, beneden welke de draden in de bebouwde kommen niet mochten gespannen worden. Deze minima zouden natuurlijk niet overal gelijk kunnen zijn. Daarenboven zijn de telephoongeleidingen in den regel veel talrijker dan die van de telegraaf en bevinden zij zich veel nader bij de plaatsen, waar de bewoners gewoonlijk verblijven, zoodat de last, die het gedruisch en het brandgevaar veroorzaken, bij de telephoon veel grooter is dan bij de telegraaf. Men dient daarom het toestaan van electricische geleidingen, die voor den telephoondienst bestemd zijn, in de bebouwde kommen met meer waarborgen voor den eigendom te omringen dan van geleidingen voor den telegraafdienst. Wel is waar verklaart de Minister op blad. 2, regel 35 v. b., der Memorie van Beantwoording, dat de wet geene bevoegdheid geeft tot het plaatsen van steun-

blokken en draagijzers aan de daken en muren der gebouwen maar men merkte op dat, zoolang de wet bestaat, zulks door de directie van de Rijkstelegraaf is gedaan, welke zich daarbij voornamelijk grondde op art. 4 der wet van 1852. Evenmin kon men zich vereenigen met het gevoelen der Regeering — Memorie van Beantwoording, blad. 2 en 6 — dat een geheel afgesloten en met het huis één geheel vormende tuin, geacht wordt te behooren tot de in art. 153 der Grondwet beschermde woning. Men zou gaarne vernemen, op welk arrest van den Hoogen Raad deze zienswijze berust.

Op grond van het bovenstaande was men ook nu van meening, dat eene afzonderlijke regeling van de telephoon verreweg de voorkeur hadde verdiend boven de thans gevolgde wijze van handelen. Na het vonnis der rechtbank te Amsterdam van 27 November 1883, waarbij beslist is dat telephonen niet onder de wet op de telegrafen vallen, scheen eene dergelijke regeling dubbel noodig. Men vroeg, aan welke wet de Minister het recht ontleent om concessiën voor telephonen en voor electricische verlichting te geven en te weigeren, en daarin tevens voorwaarden op te nemen, die inbreuk maken op de rechten van derden. Concessiën, zooals die voor telephonen, uitgegaan van een Departement van algemeen bestuur, als vertegenwoordigende den Koning, bij wien volgens art. 54 der Grondwet de uitvoerende macht berust, kunnen geene bepaling van burgerlijk recht scheppen, te niet doen of wijzigen, dan voor zoover eene wet dit uitdrukkelijk bepaalt.

§ 2. Men wees er op, hoe de artt. 1 en 2 der wet van 1852 vooropstelden, dat van Staatswege telegraaflijnen zouden worden aangelegd, en vroeg, of nu ook de Staat tot het aanleggen van telephoonlijnen in de groote gemeenten zal overgaan. Dit is waarschijnlijk niet de bedoeling, en zou dan ook bijv. te Amsterdam, naast het spinneweb van lijaen der Bell-Telephon-Company, minder uitvoerbaar blijken. Maar wel betreuden sommigen het dat, terwijl de Staat den uit een geldelijk oogpunt nadeeligen telegraafdienst uitsluitend voor zich behoudt, hij het winstgevend verkeer door middel van de telephoon geheel in handen van particulieren laat en daaruit geen enkel financieel voordeel trekt. Bovendien scheidt de Staat zichzelf daarbij eene concurrentie, door het verlenen van concessiën tot den aanleg van telephoonlijnen tusschen verschillende gemeenten, zelfs nu en dan langs de Rijkstelegraafpalen. Zou het hieraan, zoo werd gevraagd, wellicht gedeeltelijk te wijten zijn dat de opbrengst der Rijkstelegraaf voor 1885 tot een bedrag van f 43 200 minder dan de raming voor 1884 wordt begroot?

§ 3. Het werd minder wenschelijk geacht om, zooals hier geschiedt, in de voorgestelde wijzigingen der wet van 1852 de nieuwe spelling te bezigen. Deze hadden, zooals ook in den regel plaats heeft, volgens dezelfde spelling als de wet, tot wier wijziging zij strekken, behooren geredigeerd te zijn.

Art. 4.

Dit artikel kwam aan eenigen minder wenschelijk voor, al was de daarin aangebrachte wijziging als eene verbetering te beschouwen, behalve in één opzicht. Bij het eerste wetsontwerp werd de hierbedoelde procedure geheel voor den kantonrechter gevoerd, met uitzondering van de schadevergoeding. Bij het gewijzigde ontwerp treedt eerst de gewone rechter op, dan de kantonrechter en eindelijk opnieuw de gewone rechter. Men vroeg: waarom de eerste vordering in deze ook niet aan den kantonrechter gelaten? Met het oog op de kosten scheen dit wenschelijk.

Bij dit artikel verklaart de Memorie van Beantwoording, dat men het recht niet heeft om boomen te snoeien als zij de telegraaf hinderen. Zoolang er Rijkstelegrafen bestaan, heeft het bestuur daarvan, vooral op grond van art. 4 der bestaande wet, zich echter het recht toegekend dit te doen. Wil men de telegraafgeleidingen, vooral langs de gewone wegen en kanalen, in bruikbaren toestand houden, dan is eene dergelijke bevoegdheid ook dringend noodzakelijk.

Indien het dus, zooals de Minister zegt, tot nogtoe ten onrechte is geschied, dan achtte men het hoog noodig, eene bepaling dienaangaande in de wet te maken.

Art. 5 bis. Indien het werkelijk de bedoeling is, om ook den overlast, die uit het plaatsen van telefoonpalen kan voortvloeien, zoo gering mogelijk te maken, dan behoort dit ook duidelijk uitgedrukt te worden, door achter het woord »grond" in den eersten regel te voegen de woorden: »of het huis".

De woorden »op wiens last" in den zesden regel schenen aanleiding tot moeilijkheid te kunnen geven. Wanneer timmerlieden op last van hun baas een draad hebben gespannen voor eene telefoonmaatschappij, behoort dan de baas te worden gesommeerd? Stel dat de man, of de maatschappij die het werk heeft gelast, is overleden of te gronde gegaan, zoodat er een nieuwe eigenaar van de telefoononderneming gekomen is, wien kan men dan met succes aanspreken? Zou men hier niet duidelijker moeten aanwijzen, tegen wien de sommatie behoort te worden gericht?

Men achtte de bepaling, dat een eigenaar, indien hij door aanleg van een telegraaflijn belemmerd wordt in zijn recht om te bouwen, te planten enz., aan de tegenpartij bij exploit moet indienen »eene volledige beschrijving van het door hem te verrichten werk" zeer bezwaarlijk voor zoodanigen eigenaar. De eisch toch, om bijv. indien hij voornemens is zijn terrein te beplanten, daarvan eene volledige beschrijving te geven, kan bepaald vexatoir worden. Ook kan de vraag, of die beschrijving al of niet *volledig* is, tot allerlei exceptiën aanleiding geven.

Art. 5 ter. De woorden »waarin de grond gelegen is" in den eersten en tweeden regel, behooren tusschen komma's geplaatst te worden.

Art. 7.

De Regeering verklaart, dat ten gevolge van interna-

tionale verdragen de tarieven herhaaldelijk veranderd worden, maar dan behoort ook ingevolge art. 57 der Grondwet zulk een verdrag aan de goedkeuring der Staten-Generaal te worden onderworpen, hetgeen nimmer is geschied. Eene bepaling, zooals in art. 21 der wet op de brievenposterijen, waarbij de Koning gemachtigd wordt met vreemde Regeeringen overeenkomsten aan te gaan, behoorde ook in de wet op de telegrafen te worden opgenomen. Men wees er op, dat in art. 7 der Internationale overeenkomst, op 22 Juli 1875 te St. Petersburg gesloten (*Staatsblad* 1 Juni 1876, n°. 112), de Regeering zich het recht toekent om een telegram te weigeren »qui paraîtrait dangereux pour la sécurité de l'État, ou qui serait contraire aux lois du pays, à l'ordre public ou aux bonnes mœurs." In het wetsontwerp tot regeling der gemeenschap door electro-magnetische telegrafen, zooals zulks den 5den December 1851 aan de Staten-Generaal werd aangeboden, stond in art. 8, dat een telegram geweigerd kon worden als de inhoud daarvan in strijd is met de wetten, de goede zeden, de publieke orde of de veiligheid van den Staat. Op eene aanmerking der Commissie van Rapporteurs heeft de Regeering zulks gewijzigd en de laatste woorden veranderd in: met de publieke orde of veiligheid van den Staat. Bij de Internationale overeenkomst is dus eene uitbreiding gegeven aan de wet tot regeling der gemeenschap door electro-magnetische telegrafen; eene reden te meer, om van deze overeenkomst bekrachtiging bij de wet te vergen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 16den December 1884.

KIELSTRA.

GILDEMEESTER.

VAN KERKWIJK.

DE VOS VAN STEENWIJK.

RUTGERS VAN ROZENBURG